

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਪਰਾਧੀ

ਬ ਅਦਾਲਤ ਐਸ ਕੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ.

ਰੂਪ ਕੇ. ਸ਼ੇਰੀ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ ਰਾਜ, - ਜਵਾਬਦਾਰ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਐਨ ਓ. 134-ਡੀ ਦਾ 1964

28 ਮਈ, 1965

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V)- ਐੱਸ. 493 ਅਤੇ 495—ਦਾ ਘੇਰਾ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ—
ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਿਜੀ ਵਕੀਲ— ਕੀ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ
ਸਕਦਾ ਹੈ—ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ—ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ—ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ—ਨਿਯਮ, ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ,

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ
ਆਪਣਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਿਜੀ ਵਕੀਲ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਿਰਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ
ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 493 ਅਤੇ 495, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ
ਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਚਾਰਜ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ
495, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਜਾਜ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ
ਨਿਗਰਾਨੀ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਿਰਹਾ ਕਰ
ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 493, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ, "ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ" ਅਤੇ "ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ
ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ" ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਧਾਰਾ 495, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ
"ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਕੀਲ
ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ
ਸੰਚਾਲਨ ਕਰ ਸਕੇ, ਇੱਕ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਨਿਜੀ ਵਕੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ
ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਧਾਰਾ 493, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ
ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ
ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਵੱਈਏ
ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 493, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ
ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਧਾਰਾ 493 ਅਤੇ 495 ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ
ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਧਿਰ ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕੇਸ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲੇ ਦੀ

ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਚਾਰਜ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਜੋਂ। ਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਧਾਰਾ 493 ਵਿੱਚ "ਐਕਟ" ਸ਼ਬਦ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਇਸ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦਲੀਲ" ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਿਰਹਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਜਾਂ ਭੰਡਾਰ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਖੋਜਣ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਾਕ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝੋ। ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਅਟੱਲ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਅਨੁਭਵ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 435/439 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਪੀ.ਸੀ. ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਪੀ.ਆਰ. ਸਾਹਨੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 24 ਦਸੰਬਰ, 1964 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ.ਪੀ. ਧੀਰ, ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ., ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 24 ਮਈ, 1963।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਬਲਰਾਜ ਤ੍ਰਿਖਾ, ਸੀ.

ਡੀ.ਆਰ. ਸੇਠੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਲਈ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਨ. ਆਨੰਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ।

ਆਦੇਸ਼

ਕਪੂਰ, ਜੇ.

ਕਪੂਰ, ਜੇ.—ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਸ਼ੋਧਨ 24 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 493 ਅਤੇ 495, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਰੂਪ ਕੇ. ਸ਼ੇਰੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 420, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 2 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਰਾਮ ਪਰਸ਼ਾਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾਲ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਜਿਰਾਹ 5 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਅਤੇ 6 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਐਲ. ਆਨੰਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਰਾਮ ਪਰਸ਼ਾਦ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸਨੇ 6 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਮ ਪਰਸ਼ਾਦ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਵੀ ਸ. ਆਨੰਦ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ।

6 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ (ਏ) ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ; (ਬੀ) ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਮਿਸਟਰ ਆਨੰਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦਾ ਸੀ; (c) ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; (d) ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੁਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ; (e) ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਬਚਾਅ ਲਈ ਬਹੁਤ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਹੀ ਸੀ; ਅਤੇ (f) ਧਾਰਾ 493, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ। 16 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ,

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਨੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 495 ਤਹਿਤ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਜਵਾਬ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਆਈ.ਐਮ. ਲਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਵਾਬ ਹੈ ਜੋ 15 ਮਾਰਚ, 1963 ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਨ. ਆਨੰਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜਵਾਬ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਨ. ਆਨੰਦ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਕਤ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ (ਏ) ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਾਈ ਆਨੰਦ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਰਹੇ ਸਨ। 15 ਫਰਵਰੀ, 1958 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇਸ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 173, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੇਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 17 ਫਰਵਰੀ, 1958 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 561-ਏ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ; ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; (ਬੀ) ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਉਂਕਿ 1958 ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਧਾਰਨਾ ਸੀ; ਅਤੇ (c) ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੋਰਟ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਬਣੇ ਰਹੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਰਾਜ ਤ੍ਰਿਖਾ ਨੇ ਉਕਤ ਜਵਾਬ ਦੇ ਪੈਰੇ 3 ਅਤੇ 5 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਐਲ. ਆਨੰਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ

ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗਾ, ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਮਾਮਲਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲਿਆ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 24 ਦਸੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੜ-ਵਿਚਾਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਨੇ ਅੰਤਰ) ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜੋ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 3 ਅਗਸਤ, 1963 ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ.ਪੀ. ਧੀਰ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਦੇਵ 1 ਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਾਈ ਆਨੰਦ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਜੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ ਐਲ ਆਨੰਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਰਾਂਗਾ, ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ; ਵਿਦਿਆਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਮੰਨਿਆ ਕੇਸ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਾਈ, ਆਨੰਦ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਾਈ ਆਨੰਦ ਨੇ ਧਾਰਾ 495, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ 1 ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 537, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਦਿਆਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 495 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਾਈ ਆਨੰਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਧਾਰਾ 495, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ (ਏ) ਉਠਾਈਆਂ ਹਨ। ਕੇਸ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣਾ; (ਬੀ) ਮਿਸਟਰ ਆਨੰਦ ਨੇ 6 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ

ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ; (c) ਧਾਰਾ 493 ਅਤੇ 495 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 537, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਲਾਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ (ਡੀ) ਭਾਵੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਬੇਨਿਯਮਤਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਾ 493, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਦੇ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਸੀਰਾ* ਪਾਲਣਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਚਲਾਈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕ ਦਰਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਗਵਾਹੀ ਦੇਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਐੱਨ. ਆਨੰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ (ਏ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੋਲ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ; (ਬੀ) ਮਿਸਟਰ ਆਨੰਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ "ਇੰਨੀ ਦੇਰ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ; (c) ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ; 493 ਅਤੇ 495. ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਧਾਰਾ 537 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬੇਨਿਯਮੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੈ; (d); ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 493, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਬੇਨਿਯਮੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ (ਈ) ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(ਟੀ) ਵਿੱਚ 'ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸ੍ਰੀ. ਆਨੰਦ ਧਾਰਾ 493 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਉਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇਰ ਨਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਇਮਤਿਹਾਨ 2 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ, ਮਿਤੀ 6 ਮਾਰਚ, 1963 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰਜ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਖਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 493 ਅਤੇ 495 ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮੈਂ ਹੁਣ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹਾਂ। ਇਤਿ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੂਰਤੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ! ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਜਾਂ ਭੰਡਾਰ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਖੋਜਣ ਲਈ, ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਅਸਲ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਕ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਜਿਹੇ 'ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ' ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਅਟੱਲ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਅਨੁਭਵ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 493 ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 495 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਅਰਥ ਕੱਢਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਕੀਲ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 493 ਅਤੇ 495, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਾਲ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੇਸ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 495, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਜਾਜ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 493, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ ਕੋਡ, "ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ" ਅਤੇ "ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ" ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, "ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਚਾਰਜ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 495, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ "ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਇਹੀ ਅਰਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਸਤਰਾਸਾ ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਚਲਾ ਸਕੇ, ਇੱਕ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਵਕੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਧਾਰਾ 493, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਮੈਡੀਚੇਟੀ ਰਾਮਕੀਸਤੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (1) ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 270, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ, ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 270 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਜੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 493 ਵਿੱਚ "ਐਕਟ" ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਬੇਨਤੀ" ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ-

“ਜਿੱਥੇ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਚਾਰਜ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਨਿਯਮੀ ਸੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਦੀ ਸੀ।”

ਦੁਬਾਰਾ, ਪੁਨਰ ਵਿੱਚ: ਭੂਪਾਲੀ ਮੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਓ। ਜੇ., ਅਪੀਨ ਆਯੋਜਿਤ-

"ਆਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਲੀਡ ਕਰਨਾ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ" ਅਤੇ ਧਾਰਾ 493 ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 493, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਧਾਰਾ 493 ਅਤੇ 495 ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕੇਸ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਚਾਰਜ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟੀ. ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਜੋਂ। ਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਇਸ ਲਈ, ਸੁਚੇਤ ਸੀ: ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਇਸ ਸਲਾਮਤੀ ਨਿਯਮ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 493 ਅਤੇ 495, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਕੀਲ ਕੇਸ 493, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ "ਦਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ" ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜ਼ਿਰਹਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ 2 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ 6 ਮਾਰਚ, 1963 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਆਇਆ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਧਾਰਾ 495, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। 6 ਮਾਰਚ, 1963 ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸਦੀ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਗਾਹਕ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ 30 ਜੂਨ, 1965 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 493 ਅਤੇ 495, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ-ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵੇਖੋਗੇ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਹਨ। ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ. ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਕਾਫੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਪੂਨਮ (ਅਨੁਵਾਦਕ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜਿਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ।